

Colecția Viața în Hristos

Seria Mărgăritare

10

Fericitul Augustin, Episcopul Hiponei

DESPRE VIAȚA CEA FERICITĂ

Traducere din limba latină, prefață și note

diac. ILARION M. ARGATU

Carte tipărită cu binecuvântarea

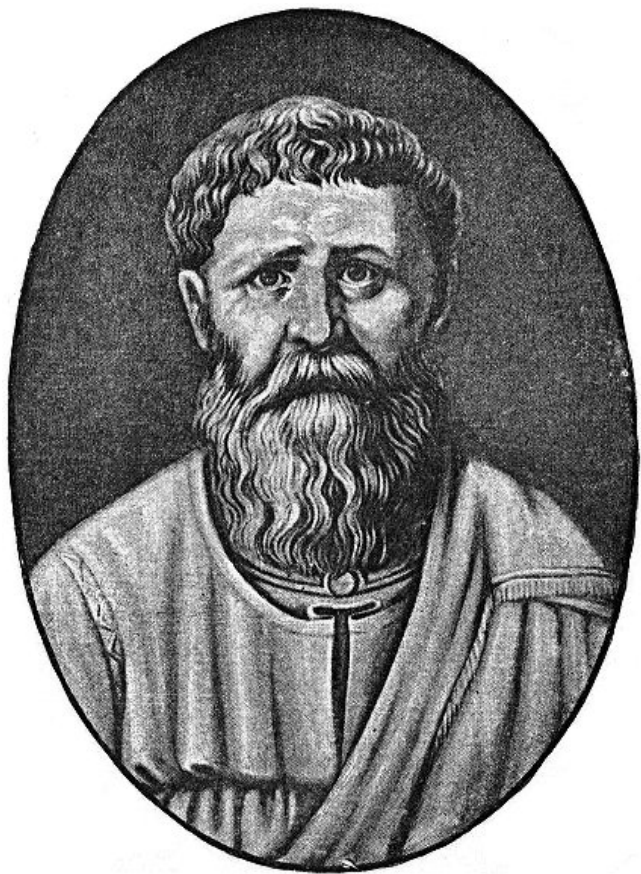
Înaltpreasfințitului

TEOFAN

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA

Iași, 2020

**Fericitul Augustin,
Episcop de Hipona**

Despre viața cea fericită

Această carte cuprinde discuțiile purtate în decurs de trei zile, închinată lui Theodorus, [discuții] din care reiese tocmai faptul că nu poate fi numită viață fericită decât cea care este trăită în desăvârșita cugetare a lui Dumnezeu.

Capitolul I

Introducere. Dedică cartea lui Theodorus, căruia îi și arată prin ce fel de vânturi a fost împins spre portul filosofiei creștine. Prilejul discuției.

1. Preaalesule și cinstitele bărbat, Theodorus, dacă spre portul filosofiei, din care se pleacă spre hotarul și țara vieții celei fericite, ar putea duce voința însăși și calea impusă de rațiune, nu știu dacă [nu cumva] aș vorbi fără rost, căci oameni în număr foarte mic au avut de gând să ajungă la el [până acum], deși, chiar și acum, după cum vedem, sunt puțini aceștia și la mare distanță unul de altul cei care ajung [la el]. Căci chiar dacă ne-a aruncat în această lume fie Dumnezeu, fie natura, fie nevoia, fie voința noastră, fie vreo împreunare a unora dintre acestea, fie toate împreună (chestiunea aceasta este foarte obscură, dar totuși asumată de tine ca una care trebuie lămurită), aproape fără rost și fără deosebire, ca într-o mare învolburată, unul la câți cunoaște încotro trebuie să se îndrepte, pe unde

trebuie să se întoarcă, în afară de cazul în care, cândva, vreo furtună, care celor nepricepuți li se pare potrivnică, îi va împinge pe cei ce nu vor și i se împotrivesc, pe neștiutori și rătăcitori spre cel mai bun pământ?

2. Așadar, dintre oamenii pe care filosofia îi poate primi [în portul ei], mi se pare că se disting cam trei feluri de navigatori.

Unul este al acelora care, îndată ce-și însușesc vârsta ce poate stăpâni rațiunea¹, fug de ceea ce le este apropiat printr-o mică avântare și-o tragere din vâsle și se așază în acea tihnă [a portului], de unde înalță, pentru alți cetățeni pentru care pot, un far strălucitor printr-o oarecare lucrarea a lor, pentru ca, fiindu-le atrasă atenția [cetățenilor], [aceștia] să se silească [să ajungă] la ei².

Altul, contrar celui de mai sus, este, desigur, al acelora care, amăgiți fiind de înfățișarea mult înșelătoare a mării, au ales să înainteze până în mijloc[ul acesteia] și doresc să călătorească de parte de patria lor³, adesea uitând de ea. Pe aceștia, chiar dacă nu știu în ce fel, mai mult decât

---

¹ Literal: pe care, îndată ce vârsta ca stăpână a rațiunii îi ia în primire.

² *I.e.* în portul filosofiei.

necunoscut, îi va însoți [întotdeauna] vântul de la pupă⁴, pe care ei îl socotesc ca pe ceva prielnic; cei mândri și bucuroși ajung [astfel] la suprema nefericire, că întotdeauna pe ei îi mângâie [doar] mult înșelătoarea liniște a plăcerilor și a onorurilor. De bună seamă, pentru aceștia, ce altceva e de dorit decât oarece nenorociri în acele chestiuni de către care au fost prinși, fiind răpuși, iar, dacă este prea puțin, o furtună cu totul năprasnică și un vânt împotriva suflător, care să-i aducă la neclintita și statornica bucurie, chiar și plângând sau suspinând? Majoritatea celor de acest fel, nerătăcind totuși încă atât de departe, nu sunt întorși prin chinuri atât de mari. Aceștia sunt oamenii pe care tragediile vrednice de plâns ale averilor lor sau neajunsurile chinuitoare ale preocupărilor zadarnice i-au mânat spre cărțile învățătorilor și ale celor mai înțelepți oameni, nemaivând aproape nimic altceva de făcut; stau de strajă în așa fel chiar în port, unde să nu-i ocolească niciunele dintre promisiunile mării aceleia care râde mincinos.

---

³ Patria pare a fi în viziune Fericitului Augustin firea cea conformă cu binele.

⁴ *I.e.* le va merge bine.

Există însă, între acestea [două], și al treilea fel, al acelor care, fie chiar din pragul tinereții, fie deja de și mai mult timp fiind aruncați [de valuri] înapoi și încolo, au totuși în vedere oarece repere, și și amintesc preadulcea lor patrie chiar și în [mijlocul] furtunii; și fie caută să ajungă din nou la ea de-a dreptul, nefiind înșelați deloc și nezăbovind vreun moment, fie, majoritatea, încurcându-se în negură sau contemplând stelele ce se scufundă sau amânând timpul prielnic navigării, fiind prinși de unele momeli, rătăcesc mai mult timp și adesea se primejduiesc; pe care, de asemenea, vreo nenorocire [lovindu-i] în bunurile trecătoare îi împinge, precum o furtună potrivnică eforturilor lor, în mult dorită și liniștită patrie.

3. Așadar, toți aceștia, care ar fi purtați în oricare fel [dintre cele trei] spre tărâmul vieții celei fericite, trebuie să se teamă foarte tare și trebuie să evite cu foarte multă grijă un munte peste măsură de mare, așezat chiar în fața portului, ce creează mari strâmțorări⁵ tocmai celor ce intră.

---

⁵ De remarcat că *strâmțorări* aici poate fi înțeles cu sensul propriu de spațiu îngust, muntele enorm fiind cel care îngustează calea de intrare în port, creând un defileu, dar și cu sensul figurat de situație critică, neajuns.

Într-adevăr, așa se arată [pe sine] și așa se-nveșmântează în acea lumină înșelătoare, ca să li se înfățișeze pe sine [pământ] de locuit și să le promită că se va face împlinitor al dorințelor lor, în locul tărâmului celui fericit, nu doar celor ce ajung, pe când încă nu sunt intrați [în port], ci, de multe ori, îi ademenește la sine și pe oamenii chiar [ajunși] în port și, uneori, îi vrăjește pe aceștia, care sunt încântați de însăși înălțimea [muntelui], de unde le este ușor să-i privească pe ceilalți de sus⁶. Totuși, aceștia⁷ le atrag adesea atenția celor care vin să nu uite de stâncile ascunse sub apă și să nu socotească că este ușor să urce până la ei și îi învață plini de bunăvoință pe unde să umble fără primejdie prin vecinătatea aceluia tărâm. Și astfel, de vreme ce invidiază preadeșarta lor slavă, le arată locul cel de tihnă. Căci pe care alt munte îl vrea rațiunea a fi înțeles de cei care se apropie de filosofie sau au intrat

---

⁶ Din nou, fericitul Augustin creează efecte stilistice prin polisemia cuvintelor alese; aici, verbul *despicere*, înseamnă atât *a privi de sus*, în sens propriu, din vârful unui munte (în cazul de față), dar și *a privi de sus*, în sens figurat, adică *a disprețui*; ambele se potrivesc contextului, așa că am ales forma de echivalare care lasă deschisă ambele variante de înțelegere.

⁷ I.e. Cei ajunși deja pe înălțimea acestui munte înșelător.